

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 46. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320708032/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

var beregnet paa Gudstjeneste, har udeladt alt, hvad der hentyder til Husandagten; Palladius genindfører efter de tyske Udgaver Overskrifterne om, hvad en Husfader skal lære sit enfoldige Tyende osv. Endelig retter Palladius nogle faa Steder Uoverensstemmelser med den tyske Text eller ligefremme Misforstaaelser. Saaledes har Sadolin i Forklaringen til 9. Bud (Bl. 20): *med een Siwn, att thet haffde een rett med seg*, men Palladius: *met ith skin/ som synes ath haffue nogen ræt mel sig*, svarende til tysk (alle Udgaver): *mit einem Schein des Rechtes*. I anden Troesartikel rettes *eenborne* til *eniste*, tysk (alle Udg. undt. Hamb.-Udg.): *eini-gen*; i Forklaringen til tredje Bøn rettes *hans willie* til *hans Rige*, tysk (alle Udg.): *sein Reich*; i Forklaringen til fjerde Bøn rettes *Iordt* til *ager*, tysk (alm.): *Acker*, og de to Ord *fred* og *tucktij* tilføjes svarende til tysk (alle Udg. undt. Hamb.-Udg.): *Friede* og *Zucht*. Slutningen af tredje Bøn og hele femte Bøn, hvor Sadolin følger den latinske Text, er hos Palladius bragt i Overensstemmelse med den tyske Text. Endelig er Indledningsordene til Fadervor tilføjet efter den tyske Original.

Medens alle disse Ændringer kun har Betydning til Bestemmelse af Enchiridions Forhold til den tyske Original, findes en hel Række Rettelser, der er ganske uafhængige af Luthers Text, og som alene skyldes Palladius' Stræben efter at fremlægge Katekismen i et godt dansk Sprog. Til Oplysning om Sprogudviklingen i 16. Aarh. og Grundlæggelsen af moderne dansk Skriftsprog er disse Ændringer af stor Interesse.

Der er først Retskrivnings- og Lydforandringer. De vigtigste af disse er følgende:

den lat. Udg: *De his præceptis omnibus sic dicit Deus*, men Palladius: *Hvad siger nu Gad om alle disse budord? Svar == de ty. Udgr: Was sagt nu Gott von diesen geboten allen? Antwort (Wat secht nu Gode van alle dessen Baden?).* I tredje Hovedstykke har Sadolin: *Hvilked ther tha skeer* = den lat. Udg: *Id quod tum fit*, men Palladius: *Huor lunde skeer det? Svar. == de ty. Udgr: Wie geschicht das? Antwort. (Wo schüt dat?).*